

TEKSTİL, HAZIRGIYIM VE OTOMOTİV SEKTÖRLERİ İÇİN REACH YOL HARİTASI

REACH Tüzüğü'ne göre, otomotiv, tekstil ve hazır giyim ürünlerinin değil, ürün içerisinde kullanılan/yer alan kimyasalların kaydı ya da bildiri söz konusudur. Bu kapsamda, eşya içinde kullanılan kimyasalların bazı kısıtlara göre Avrupa Kimyasallar Ajansı'na **KAYIT** ya da **BİLDİRİM** zorunlulukları vardır.

REACH sistemi, nihai ürünlerin hammadde tedarikçisi, üreticisi, ihracatçı ve ithalatçısı arasında bilgi paylaşımını zorunlu kılmaktadır. Bu nedenle firmalarımızın ürünleriyle ilgili olarak aşağıdaki bilgileri içeren bir dosya hazırlamaları faydalı olacaktır.

1. Ürünleri içerisindeki kimyasalların ismi, özellikleri
2. Ürün içerisindeki kimyasalların ürünün içerisindeki oranı(konsantrasyon düzeyi).
3. Ürün içerisindeki kimyasalların planlı şekilde salınımının gerçekleşip gerçekleşmediğinin belirlenmesi.
4. Üründe kimyasala ilişkin sertifika, analiz sonuçları vb destekleyici bilgiler
5. Eşya içindeki kimyasalın eşyadaki işlevini, eşyanın kullanım şartlarını, kullanım ile ilgili olası riskleri ve bu risklerden korunma yollarını tanımlayarak bu bilgileri söz konusu dosyada tutmaları REACH'e uygunluk açısından önemlidir.

KAYIT YÜKÜMLÜLÜĞÜ NE ZAMAN ORTAYA ÇIKAR ?

1. Eşya içerisinde herhangi bir kimyasal kullanılmış mıdır?
 - a. **HAYIR = REACH KAPSAMINDA KAYIT YÜKÜMLÜLÜĞÜ YOKTUR.**
 - b. **EVET (DEVAM)**
2. Eşya'da kullanılan kimyasalın salınımı tasarlanmış mıdır?
 - a. **HAYIR = REACH KAPSAMINDA KAYIT YÜKÜMLÜLÜĞÜ YOKTUR.**
 - b. **EVET (DEVAM)**

Tasarlanmış salınım ne demek : Ürün içinde kullanılan kimyasalın ürüne ek bir işlev katması olarak tanımlanmaktadır. Örneğin, Kokulu tişört, cilt bakımına yardımcı olan (kremlili) çorap vb.

Not: Eşyanın eskimesi, yıpranması, aşınması ya da yıkanması nedeniyle veya bir çeşit kaza sonucu salınımı gerçekleşen kimyasalların salınımı, ürüne ek bir işlev kazandırmadığından tasarlanmış salınım olarak değerlendirilmemelidir.

Bu çerçevede tekstil ürünlerinin yıkanması aşamasında boyalar, yumuşatıcılar ve nişasta gibi kimyasalların salınımı tasarlanmış salınım olarak kabul edilmemekte ve kayıt gerektirmemektedir.

3. Salınımı tasarlanan madde'nin yıllık kullanımı 1 ton'u aşiyor mu?
 - a. **HAYIR = REACH KAPSAMINDA KAYIT YÜKÜMLÜLÜĞÜ YOKTUR.**
 - b. **EVET (DEVAM):** Avrupa Kimyasallar Ajansı'na maddenin tekstil ürününde kullanımı ile ilgili kayıt yapılmalıdır.

Not: Sadece kimyasalın kaydı yeterli değildir. Kayıt, **kimyasalın ilgili kullanımı için de** (tişörde koku vermesi, çorapta cilt bakımına olanak sağlaması) yapılmalı ve ilgili riskler ve önlemler belirtilmelidir.

Eğer ilgili kimyasallar **söz konusu kullanım için başka bir firma tarafından kaydedilmişse** ikinci bir kayda gerek yoktur.

BİLDİRİM YÜKÜMLÜLÜĞÜ NE ZAMAN ORTAYA ÇIKAR ?

1. Ürettiğiniz ya da ihraç ettiğiniz eşya **yüksek önem arz eden ürünler(SVHC) içeriyor mu?; Bir başka ifadeyle, eşya içerisinde, Avrupa Kimyasallar Ajansı tarafından açıklanan **SVHC listesinde(Ek XIV)*** yer alan ürünlerden var mı?**

- HAYIR = REACH KAPSAMINDA BİLDİRİM YÜKÜMLÜLÜĞÜ YOKTUR.**
- EVET (DEVAM)**

SVHC: sağlık ve çevre açısından yüksek önem arz eden maddeler:

- Kanserojen, mutajen veya üreme için toksik (CMR kategori 1 ve 2)
- Kalıcı, biyo birikimli ve toksik(PBT) veya çok kalıcı ve biyo birikimli(vPvB), vb.

*Avrupa Kimyasallar Ajansı **ilk yüksek önem arz eden ürünler(SVHC) listesini (Ek XIV)**, 28 Ekim 2008 tarihinde yayımlamıştır. Bu listede yer alan kimyasalların bildirim gerekmektedir¹. Bu liste değişik zamanlarda güncellenecektir. Bu nedenle firmalarımızın, Ajansın internet adresini (http://echa.europa.eu/chem_data/candidate_list_en.asp) takip etmeleri faydalı olacaktır.

2. SVHC'nin ürün içindeki konsantrasyonu % 0.1'in üzerinde mi?

- HAYIR = REACH KAPSAMINDA BİLDİRİM YÜKÜMLÜLÜĞÜ YOKTUR.**
- EVET (DEVAM)**

SVHC konsantrasyonunun hesaplanması:

$$\text{SVHC Konsantrasyonu[\%]} = (\text{SVHC Miktarı(gr)} \times 100) / \text{Tüm eşyanın ağırlığı}$$

Örnek: 250 gr ağırlığındaki bir tişörtün üretiminde, kumaşların boyanması aşamasında toplam 3 gram ağırlığında SVHC maddesi olarak sınıflandırılan **4,4'-Diaminodiphenylmethane(CMR)** kullanılmıştır.

$$\begin{aligned} \text{Bu durumda: SVHC Konsantrasyonu[\%]} &= 3\text{gr} \times 100 / 250 \text{ gr} \\ &= \% 1,2 \text{ (Konsantrasyon seviyesi aşılmıştır!)} \end{aligned}$$

3. SVHC'nin kullanım miktarı yıllık 1 ton'dan fazla mıdır?

- HAYIR = REACH KAPSAMINDA BİLDİRİM YÜKÜMLÜLÜĞÜ YOKTUR.**
- EVET (DEVAM)**

Örnek: Bir Türk Firması tarafından üretilen ve SVHC maddesi içeren tişörtler, AB'nin çeşitli ülkelerine yılda toplam 100 tonluk bir miktar ile ihraç edilmektedir. SVHC maddesinin tişört içerisindeki konsantrasyon seviyesi % 1,2'dir.

Bu durumda SVHC'nin kullanım miktarı:

$$\begin{aligned} \text{Hacim SVHC [t/yıl]} &= (\text{SVHC konsantrasyon seviyesi[\%]} \times 100) \times \text{Toplam tişört ihracatı [t/yıl]} \\ &= 1,2 \times 100 / 100 \text{ ton} \\ &= 1,2 \text{ t/yıl (1 ton /yıl sınırı aşılmıştır!)} \end{aligned}$$

¹ Ajans 15 maddelik ilk SVHC aday listesini 28 Ekim 2008 tarihinde açıkladı. Listeye şu adresten ulaşılabilir. http://echa.europa.eu/doc/press/pr_08_38_candidate_list_20081028.pdf. Bu liste, değişik zamanlarda güncelleneceği için ilgili Ajansın sayfasını takip etmek gerekmektedir.

4. Normal ve öngörülebilir makul kullanım şartları altında maddenin yaratabileceği risk/maruziyet göz ardı edilebilir mi?

Avrupa Kimyasallar Ajansı, gözardı edilebilecek risk/maruziyet senaryolarını süreç içerisinde açıklayacaktır, firmaların bu açıklamaları takip etmesi gerekmektedir.

- a. **EVET = REACH KAPSAMINDA BİLDİRİM YÜKÜMLÜLÜĞÜ YOKTUR.**
b. **HAYIR = BİLDİRİM GEREKLİ**

SVHC MADDELERİ İÇİN GEREKLİ OLAN BİLDİRİM, SVHC'NİN AJANS TARAFINDAN AÇIKLANAN ADAY LİSTEYE(EK XIV) EKLENMESİNDEN SONRA 6 AY İÇİNDE VE 1 HAZİRAN 2011'DEN SONRA AVRUPA KİMYA AJANSI'NA YAPILACAKTIR.

EK XIV

AVRUPA KİMYASALLAR AJANSI TARAFINDAN AÇIKLANAN İLK YÜKSEK ÖNEM ARZ EDEN ÜRÜNLER (SVHC) LİSTESİ

Bu listede yer alan kimyasalların bildirim gerekmektedir. Bu liste, değişik zamanlarda güncellenecektir. Bu nedenle firmalarımızın, Ajansın internet adresindeki

(http://echa.europa.eu/chem_data/candidate_list_en.asp) duyuruları takip etmeleri faydalı olacaktır.

(Avrupa Kimyasallar Ajansı'nın, ECHA/PR/08/38 numaralı ve 28 Ekim 2008 tarihli basın açıklaması)

Madde İsmi	CAS no	EC no	SVHC olarak tanımlama temeli
Anthracene	120-12-7	204-371-1	Kalıcı, biyobirikimli ve toksik
4,4'-Diaminodiphenylmethane	101-77-9	202-974-4	Kanserojen, kat. 2
Dibutyl phthalate	84-74-2	201-557-4	Üreme için toksik, kat. 2
Cobalt dichloride	7646-79-9	231-589-4	Kanserojen, kat. 2
Diarsenic pentaoxide	1303-28-2	215-116-9	Kanserojen, kat. 1
Diarsenic trioxide	1327-53-3	215-481-4	Kanserojen, kat. 2
Sodium dichromate	7789-12-0 10588-01-9	234-190-3	Kanserojen, kat. 2 Mutajen, kat. 2 Üreme için Toksik, kat. 2
5-tert-butyl-2,4,6-trinitro-m-xylene (musk xylene)	81-15-2	201-329-4	Çok kalıcı ve çok biyobirikimli
Bis (2-ethyl(hexyl)phthalate) (DEHP)	117-81-7	204-211-0	Üreme için toksik, kat. 2
Hexabromocyclododecane (HBCDD) ve tespit edilmiş tüm ana diastereoisomer'ler; (α -HBCDD, β -HBCDD, γ -HBCDD)	25637-99-4 ve 3194-55-6 (134237-51-7, 134237-50-6, 134237-52-8)	247-148-4 ve 221-695-9	Kalıcı, biyobirikimli ve toksik
Alkanes, C10-13, chloro (Short Chain Chlorinated Paraffins)	85535-84-8	287-476-5	Kalıcı, biyobirikimli ve toksik, Çok kalıcı ve çok biyobirikimli
Bis(tributyltin)oxide	56-35-9	200-268-0	Kalıcı, biyobirikimli ve toksik
Lead hydrogen arsenate	7784-40-9	232-064-2	Kanserojen, kat. 1 Üreme için toksik kat. 1
Benzyl butyl phthalate	85-68-7	201-622-7	Üreme için toksik, kat. 2

Üye Ülke Komite kararına dâhil edilmeksizin SVHC olduğu tespit edilen:

Triethyl arsenate	15606-95-8	427-700-2	Kanserojen, kat. 2
-------------------	------------	-----------	--------------------